

HAGNAÐUR AF STARFSEMI VIRK

ÚTREIKNINGUR MIÐAÐ VIÐ

ÁRÍÐ 2024

UNNIÐ FYRIR
VIRK
STARFSENDURHÆFINGARSJÓÐ,
TALNAKÖNNUN HF.
MARS 2025

Efnisyfirlit

Efnisyfirlit.....	2
Myndir.....	2
Inngangur	3
Verkefnið	4
Gögn.....	4
Árangur af starfinu.....	7
Frávikagreining	11
Hvernig er reiknað?.....	13
Reiknaður sparnaður og niðurstöður bókhalds	15
Niðurstaða	17

Myndir

Mynd 1:Dreifing fjölda daga í þjónustu.....	4
Mynd 2: Metnir launaferlar (árslaun) þeirra sem njóta þjónustu VIRK eftir kyni og aldri	5
Mynd 3: Metin meðalárslaun útskrifaðra eftir lengd þjónustu í mánuðum	6
Mynd 4: Reiknaður ábati miðað við stöðu þegar einstaklingur kom til VIRK.....	7
Mynd 5: Hvað sparast mikið við starf VIRK miðað við stöðu við útskrift?	8
Mynd 6: Reiknaður sparnaður 2013 til 2024 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2024 og fjöldi útskrifaður (h. ás)	9
Mynd 7:Reiknaður sparnaður 2014 til 2024 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2024 og fjöldi í vinnu (h. ás).....	9
Mynd 8: Reiknaður meðalsparnaður á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013- 2024 (fast verðlag 2024)	10
Mynd 9: Reiknaður sparnaður 2013 til 2024 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2024 og fjöldi útskrifaður (h. ás). Óvinnufærni í 36 mánuði.....	11
Mynd 10: Reiknaður meðalsparnaður 2013 til 2024 á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013-2024 (fast verðlag). Óvinnufærni í 36 mánuði.....	12
Mynd 11: Framfærsla við grunnmat (framfærsla 1) og við útskrift (framfærsla 1). Hlutfallsleg skipting.....	13
Mynd 12: Kostnaður og reiknaður ábati af starfi VIRK 2024	15
Mynd 13: Skipting ábata af starfi VIRK 2024.....	16

Inngangur

Í þessari skýrslu er áætlaður sparnaður af endurhæfingu í stað þess að vera á bótum bæði frá atvinnurekendum, sjúkrasjóðum, lífeyrissjóðum og Tryggingastofnun ríkisins. Verkið er unnið að ósk Vigdísar Jónsdóttur, forstjóra VIRK- Starfsendurhæfingarsjóðs (VIRK).

Verkið var unnið sem hér segir: Fyrir lá ópersónugreinanleg skrá um alla einstaklinga sem útskrifuðust frá VIRK árið 2024. Um er að ræða þá einstaklinga sem útskrifast og hafa lokið sinni endurhæfingu við útskrift. Ekki eru því taldir með þeir einstaklingar sem ljúka ekki endurhæfingu hjá VIRK en fara frá VIRK aftur í heilbrigðisþjónustu eða önnur endurhæfingarkerfi.

Í skránum eru ítarlegar upplýsingar, meðal annars um kyn, aldur, hjúskaparstöðu, lífeyrissjóð, sem og stöðu þegar starf VIRK byrjar og þegar einstaklingurinn útskrifast. Er þar átt við hvort menn eru í veikindafríi, í vinnu, á sjúkra/slysadagpeningum, endurhæfingarlífeyri, örorkulífeyri og svo framvegis. Ekki lágu fyrir upplýsingar um laun hvers um sig. Notaðar voru upplýsingar frá Ríkisskattstjóra um launakúrvur eftir kyni, aldri og hjúskaparstöðu til nálgunar á launum einstaklinganna. Alls voru upplýsingar um þá 1.411 einstaklinga sem luku þjónustu (1.617 einstaklingar árið 2023). Ársreikningur kom 28. mars.

Í skýrslu nefndar sem fór yfir þjónustu VIRK (október 2022) kemur fram að laun þeirra sem leita til VIRK eru að jafnaði mun lægri en meðallaun á vinnumarkaði, en nefndin hafði aðgang að upplýsingum um laun, sem ekki eru aðgengileg starfsmönnum VIRK eða Talnakönnunar. Með hliðsjón af þessu voru viðmiðunarlaun lækkuð frá fyrri skýrslum og ábati endurmetinn.

Þess má geta að í framangreindri skýrslu um árangur VIRK er niðurstaðan að: „Þegar litið er á alla sjóðfélaga hefur örorkubyrði lífeyrissjóðanna minnkað nokkuð“, en þegar borin var saman örorkubyrðin 2015-2019 við árin 2000-2004 (áður en VIRK hóf starfsemi) lækkaði byrðin um 13,7% milli tímabila, einkum hjá körlum. Jafnframt var það niðurstaða skýrslunnar að batinn af starfsemi VIRK hafi frá 2013-19 verið um þrefaldur rekstrarkostnaðurinn.

Reiknuð voru laun samkvæmt meðaltali einstaklinga og lengd þjónustu hjá hverjum um sig, lækkuð með hliðsjón af framgreindri skýrslu. Þannig er hægt að setja fram ýmsar niðurstöður um tap samfélagsins af veikindunum og hagnað af endurhæfingu. Útreikningar af þessu tagi geta aldrei verið annað en vísbending. Niðurstöður mótast að sjálfsögðu af þeim forsendum sem menn gefa sér og í mörgum tilvikum er erfitt að sannreyna, því ekki er hægt að segja hvernig fólki hefði reitt af ef það hefði ekki verið í endurhæfingu. Talnakönnun hefur ekki lagt sjálfstætt mat á forsendur sem lagðar eru til grundvallar, en miðað við þær benda útreikningarnir benda til þess að starfið sé arðbært.

Benedikt Jóhannesson vann útreikninga.

Reykjavík 30. mars 2025,

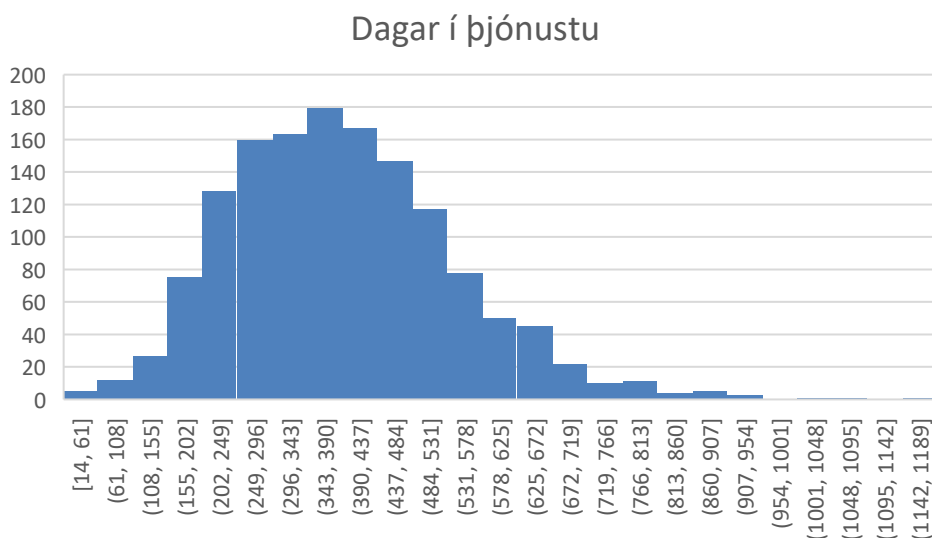
Verkefnið

- ▶ Ætlunin er að reyna að finna mælikvarða á sparnað af starfsemi VIRK sem taki mið af raunverulegum árangri undanfarin ár.
- ▶ Starfsemi eins og VIRK sýnir í bókhalði fyrst og fremst kostnað. Árangurinn, sem felst í því að flýta endurhæfingu og stytta tímabil óvinnufærni og minnka tíðni örorku, er ekki mældur til fjár.

Gögn

- ▶ Ópersónugreinanleg gögn fengust frá VIRK yfir alla þá sem útskrifuðust luku endurhæfingu sinni hjá VIRK árið 2024, alls 1.411 einstaklinga, 982 konur og 429 karla.
- ▶ Þar komu fram helstu lýðfræðilegar upplýsingar eins og aldur, kyn, hjúskaparstöðu, menntun og fleira. Öll gögn eru ópersónugreinanleg.

Mynd 1: Dreifing fjölda daga í þjónustu

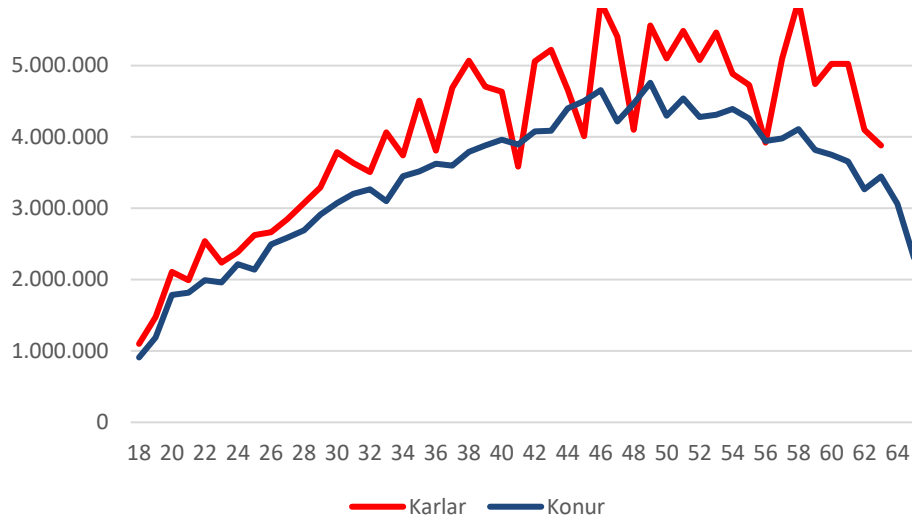
Útreikningar Talnakönnunar.

Myndin sýnir að þegar horft er á daga dreifist fjöldi daga í þjónustu nokkuð reglulega, langflestir eru á milli 202 og 531 dag (6 ½ til 18 mánuði) í þjónustu hjá VIRK.

Ekki komu fram upplýsingar um laun, en þau voru annars vegar áætluð skv. meðallaunum samkvæmt RSK eftir kyni, aldri og hjúskaparstöðu á árunum 2022 og 2023 reiknað til ársins 2024 með launavísitölu. Tekið var meðaltal af þessum tveimur stærðum. Athugun nefndar sem hafði betri aðgang að raunverulegum launum þeirra sem hafa notið þjónustu VIRK sýndi að þau eru mun lægri en almennt gerist á vinnumarkaði. Með hliðsjón af þessum niðurstöðum voru launatölur í útreikningunum hér lækkaðar.

Skýringin er líklega sú að sumir þeirra sem komu til VIRK hafa ekki haft fulla starfsgetu í nokkurn tíma.

Mynd 2: Metnir launaferlar (árslaun) þeirra sem njóta þjónustu VIRK eftir kyni og aldri

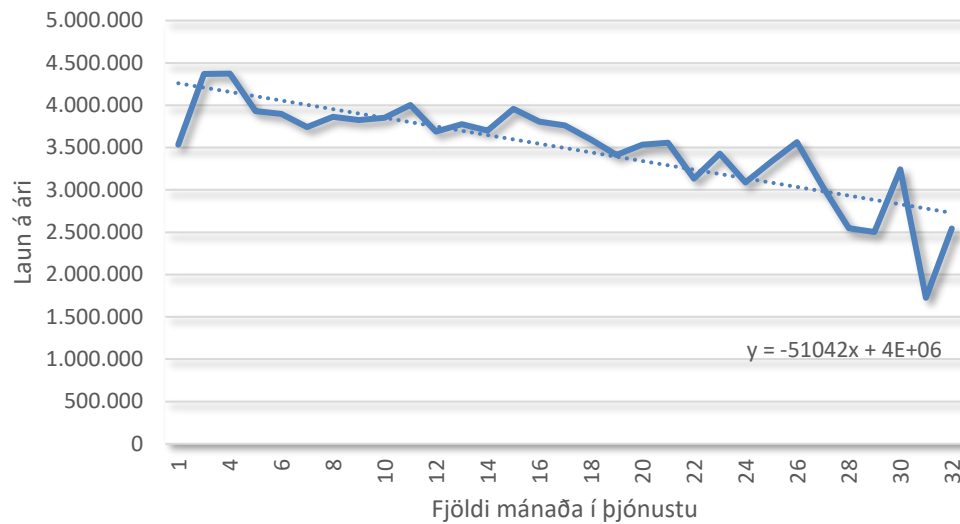
Útreikningar Talnakönnunar. Byggt er á nálgunum um laun.

- ▶ Mynd 2 sýnir svipaða ferla og sjá má í flestum lífeyrissjóðum, þ.e. tekjur aukast til 45 ára og standa í stað fram yfir sextugt en lækka eftir það. Karlur eru almennt með hærri heildartekjur en konur. Þeir eru aftur á móti færri og sveiflur því meiri frá meðalkúrvu.
- ▶ Rétt er að leggja áherslu á að hér er ekki miðað við raunverulegar tekjur þessara einstaklinga heldur reiknaðar meðaltekjur eftir aldri, kyni og hjúskaparstöðu eftir gögnum Ríkisskattstjóra.

Gerðar voru ýmsar prófanir á gögnunum og ekkert benti til þess að í þeim væru neinar meiriháttar villur.

Reiknuð meðallaun þeirra 1.375 sem voru í þjónustu 1-24 mánuði voru 315 þúsund krónur á mánuði og 243 þúsund krónur á mánuði hjá þeim 36 sem voru 25 mánuði eða lengur í þjónustu.

Mynd 3: Metin meðalárslaun útskrifaðra eftir lengd þjónustu í mánuðum

Útreikningar Talnakönnunar.

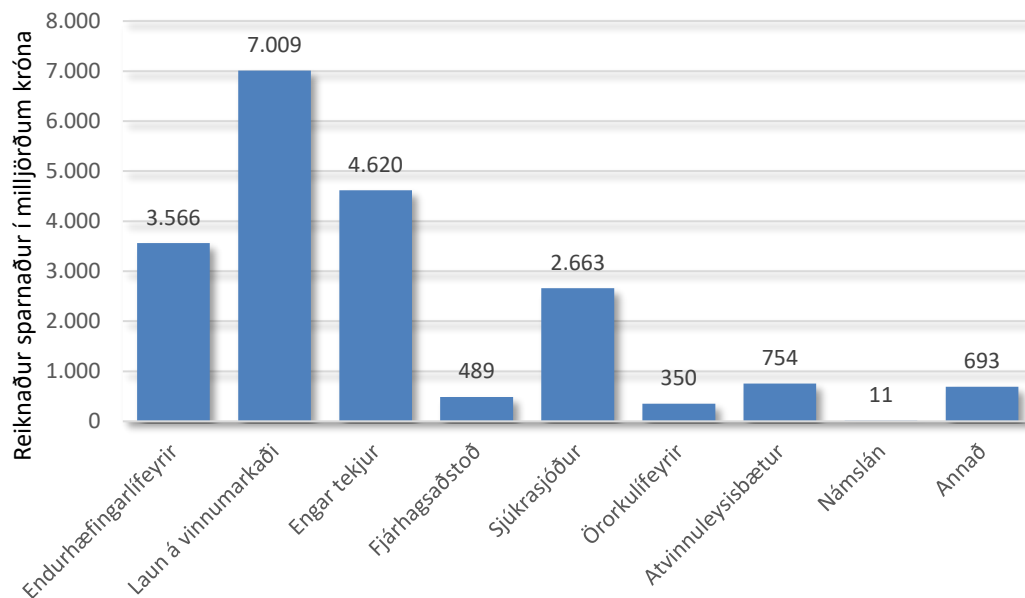
Mynd 3 gefur til kynna að reiknuð laun þeirra sem eru stutt í þjónustu séu talsvert hærri að jafnaði en reiknuð laun þeirra sem krefjast lengri þjónustu. Skýringarnar gætu verið að há laun hvetji menn til þess að snúa hratt aftur til starfa, en heilsufarsvandi þeirra sem stutt eru í þjónustu er að jafnaði minni en hinna. Rétt er að vekja athygli á því að miklu fleiri eru 1-24 mánuði í þjónustu en hinir sem eru lengur. Jafnframt skal minnt á að hér er miðað við metin laun en ekki raunveruleg.

Árangur af starfinu

Mikill munur var á því hvernig árangurinn var eftir því hvernig staða fólks var þegar það hóf þátttöku hjá VIRK. Eins og gefur að skilja vegnaði mönnum almennt betur eftir því sem þeir komu fyrir í endurhæfingu eftir að sjúkdómur hófst eða slys varð. Hér að neðan eru sýndar nokkrar myndir þar um, en ekki eru um að ræða tæmandi úttekt.

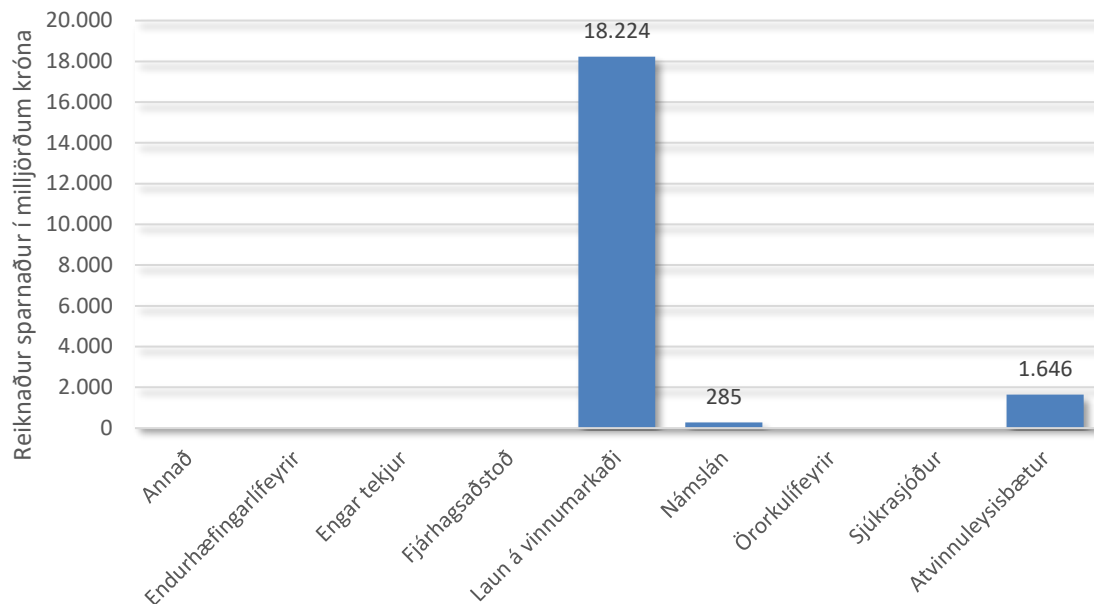
Á myndunum hér á eftir er sýnt hvernig einstaklingum sem nutu þjónustu VIRK reiddi af miðað við grunnmat, það er mat þegar þeir koma inn í ferlið. Mynd 4 bendir til að mestur reiknaður árangur náist hjá þeim sem voru á vinnumarkaði þegar þeir hófu þjónustu, en einnig þeim sem ekki voru með tekjur, voru í sjúkrasjóði eða á endurhæfingarlífeyri. Í þetta sinn eru óvenju margir sem komust í vinnufært ástand, en höfðu verið tekjulausir við upphaf þjónustu.

Mynd 4: Reiknaður ábati miðað við stöðu þegar einstaklingur kom til VIRK

Fjárhæðir í milljónum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Mynd 5: Hvað sparast mikið við starf VIRK miðað við stöðu við útskrift?

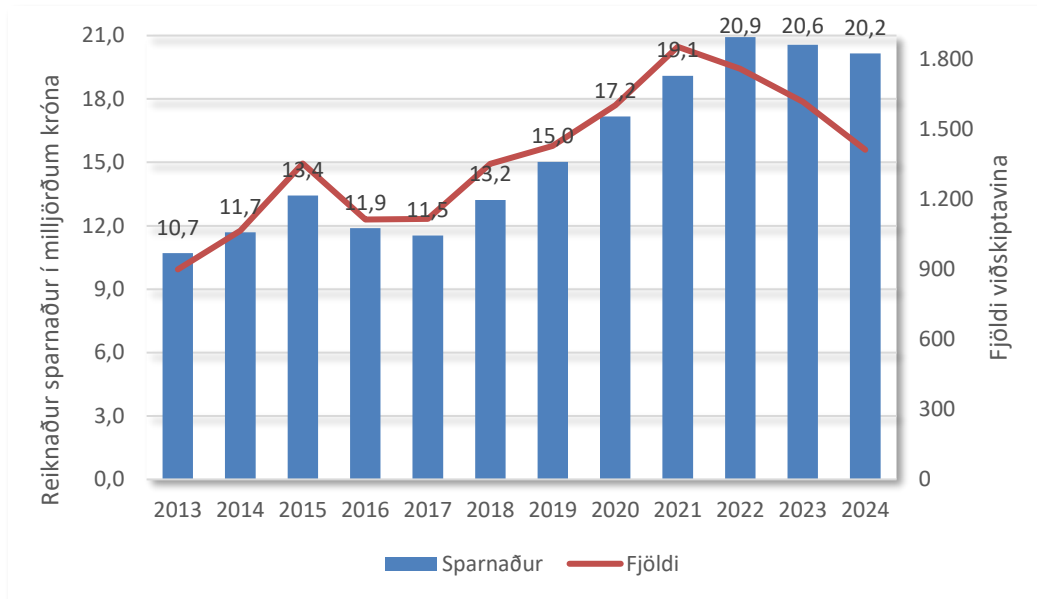

Fjárhæðir í krónum. Útreikningar Talnakönnunar.

Mynd 5 sýnir hvernig reiknaður bati var við útskrift. Hann er mestur hjá þeim sem komast í launaða vinnu, en hún er væntanlega markmið flestra sem til þjónustu koma. Mynd 4 og Mynd 5 gefa til kynna að eftir miklu getur verið að slægjast ef endurhæfing tekst vel til. Þarna er fjárhagslegur hagnaður reiknaður í milljörðum króna, en auk þess er auðvitað hagnaður einstaklingsins af því að hafa öðlast starfshæfni á ný. Loks má reikna með því að ýmissa samfélagslegur kostnaður verði mun minni en ella, til dæmis kostnaður heilbrigðiskerfisins, en hann er ekki metinn hér.

Næst er borinn saman fjöldi þeirra sem útskrifuðust árið 2024 við þá sem útskrifuðust árin 2013 til 2023. Á mynd 6 má sjá að fjöldi útskrifaðra minnkaði frá 2023 til 2024 en reiknaður sparnaður stendur nánast í stað á föstu verðlagi 2024.

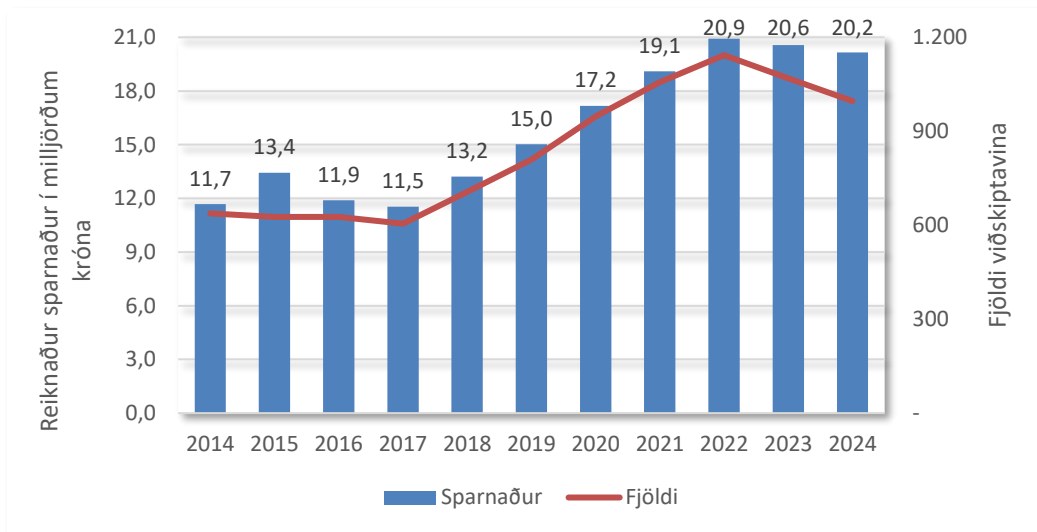
Mynd 6: Reiknaður sparnaður 2013 til 2024 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2024 og fjöldi útskrifaður (h. ás)

Fjárhæðir í milljörðum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Miklu skiptir hve margir þeirra sem fara í gegnum þjónustu komast í vinnu, nám eða geta að minnsta kosti sótt um atvinnuleysisbætur. Á Mynd 7 sést þessi fjöldi árin 2014-23.

Mynd 7: Reiknaður sparnaður 2014 til 2024 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2024 og fjöldi í vinnu (h. ás)

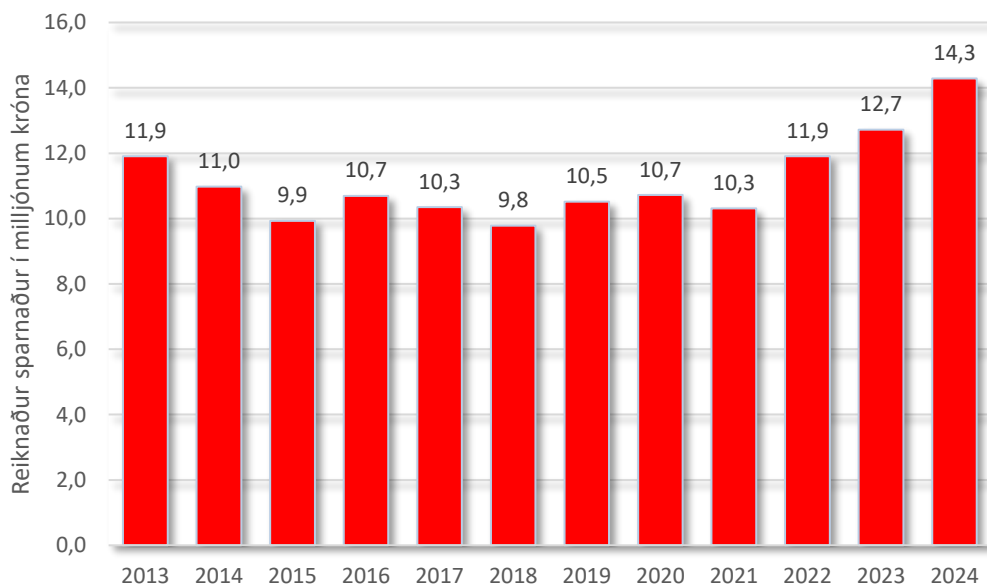

Fjárhæðir í milljörðum króna. Útreikningar Talnakönnunar. Með fjölda í vinnu eru taldir þeir sem eru í námi og á atvinnuleysisbótum.

Mynd 7 sýnir að þrátt fyrir að færri hafi lokið þjónustu er áætlaður ábati vegna starfseminnar svipaður. Færri luku þjónustu hjá VIRK árið 2024 og þeir sem komust í vinnu, nám eða atvinnuleysisbætur voru líka færri en árið áður eða 996 á móti 1.069 árið 2023.

Jafnframt er reiknaður meðalsparnaður á hvern útskrifaðan einstakling miðað við fast verðlag 2024.

Mynd 8: Reiknaður meðalsparnaður á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013- 2024 (fast verðlag 2024)

Fjárhæðir í milljónum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Myndin sýnir að reiknaður sparnaður á hvern útskrifaðan einstakling á föstu verðlagi er meiri en áður. Reiknaður meðalsparnaður á einstakling vegna starfseminnar hefur verið frá 9,9 milljónum og upp í 14,3 milljónir, allt á verðlagi ársins 2024. Meðalsparnaður hækkar árið 2024 frá árunum á undan, vegna þess að laun hafa hækkað að raunvirði og herra hlutfall þeirra sem útskrifuðust fer í launaða vinnu en áður.

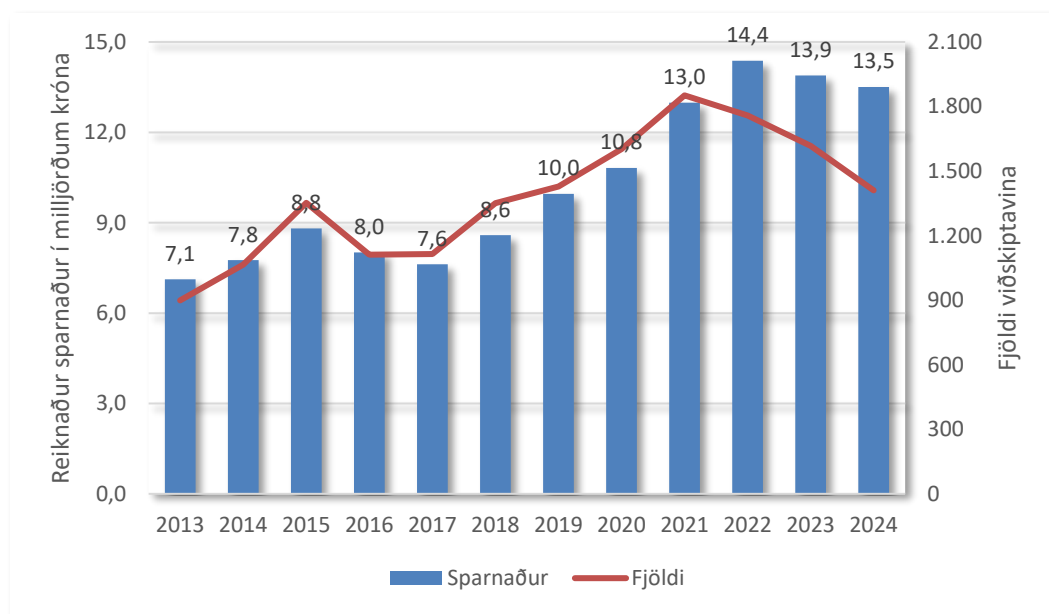
Frávikagreining

Hér að framan er reiknaður sparnaður metinn með sama hætti og í fyrri skýrslum, það er miðað er við að þeir sem náðu bata hefðu án þjónustu verið óvinnufærir í 60 mánuði (fimm ár). Með þessum forsendum er niðurstaðan um 20,2 milljarðar króna. Eins og vikið hefur verið að í fyrri skýrslum er útilokað að gefa eina „réttu“ tölu um hvernig meta á árangurinn og því eðlilegt að skoða líka útkomu ef miðað er við aðrar forsendur.

Hvernig hefði niðurstaðan verið ef t.d. væri miðað við 36 mánuði, svo dæmi sé tekið? Á Mynd 9 og Mynd 10 hér á eftir ef miðað við að án þjónustu hefðu viðskiptavinir VIRK verið óvinnufærir í þrjú ár.

Myndirnar sýna sams konar ferla og sömu meginniðurstöðu og fyrri myndir, þ.e. að reiknaði sparnaðurinn er mjög mikill eða um 13,5 milljarðar króna á móti kostnaði upp á um 4,6 milljarða króna.

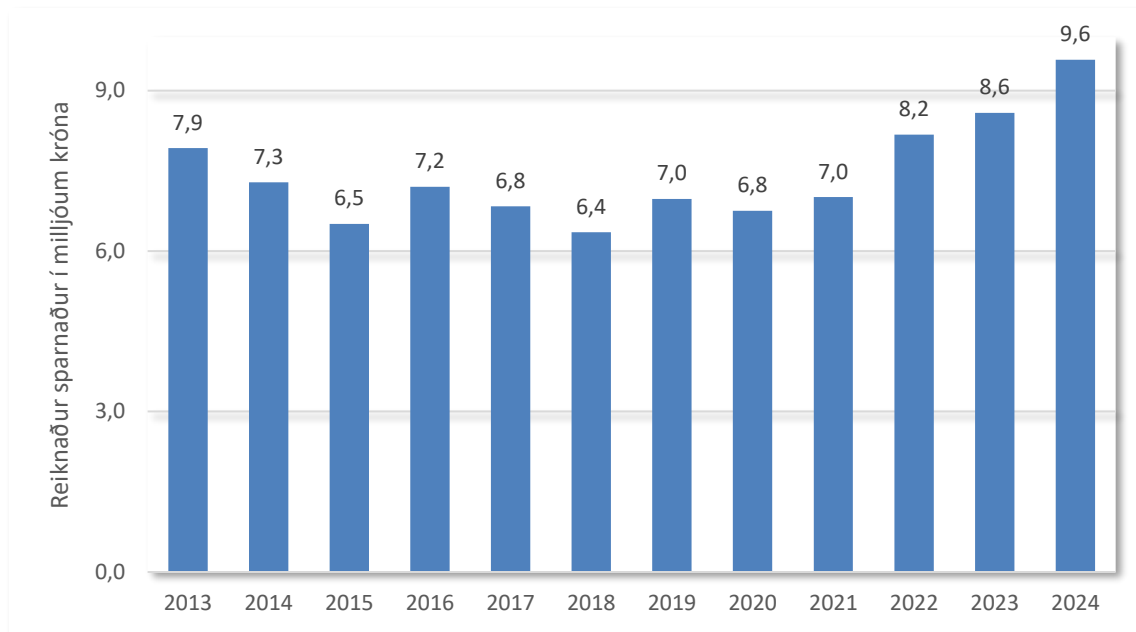
Mynd 9: Reiknaður sparnaður 2013 til 2024 í milljörðum króna (v. ás), fast verðlag 2024 og fjöldi útskrifaður (h. ás). Óvinnufærni í 36 mánuði

Fjárhæðir í milljörðum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

Á Mynd 10 má svo sjá meðalsparnað á einstakling miðað við að þjónusta hefði tekið 36 mánuði ef ekki hefði komið til starfsem VIRK. Reiknaði ábatinn er á bilinu 6,4 til 9,6 milljón króna á hvern einstakling.

Mynd 10: Reiknaður meðalsparnaður 2013 til 2024 á útskrifaðan einstakling hjá VIRK 2013- 2024 (fast verðlag). Óvinnufærni í 36 mánuði

Fjárhæðir í milljónum króna. Útreikningar Talnakönnunar.

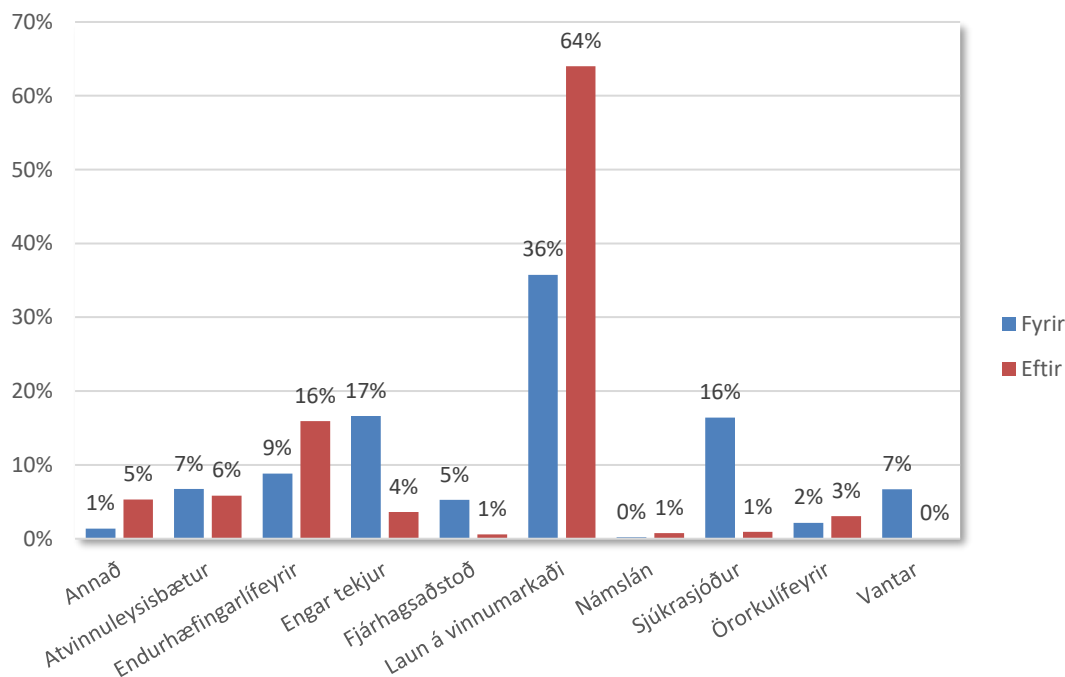
Þessar vangaveltur sýna að jafnvel miðað við íhaldssamari forsendur benda niðurstöður til þjóðhagslegrar arðsemi af starfseminni.

Hvernig er reiknað?

Aðferðin er með sama hætti og gert var í fyrra vegna ársins 2023. Eins og áður hefur verið vikið að skipta forsendur miklu máli. Reiknað hefur verið miðað við að þeir sem voru í vinnu, fóru á atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift hefðu allir verið 60 mánuði (fimm ár) óvinnufærir. Reiknað til samanburðar tilvik sem miðar við óvinnufærni í 36 mánuði, en í forsendum af þessu tagi er aldrei hægt að gefa sér eina „réttu“ tölu. Mestu skiptir þó að ábatinn af starfseminni, sem vissulega er erfitt að reikna af nákvæmni, sé meiri en kostnaðurinn við reksturinn. Jafnframt er vakin athygli á því að í námunda við meðaltalið 60 mánuði er um 1,4% frávik í plús eða mínus eða nálægt +/-277 milljónir króna.

Á Mynd 11 má sjá hvernig staða þeirra sem nutu þjónustunnar var við upphaf og lok þjónustu hjá VIRK árið 2024. Á myndinni sést að þeim fjölgar mest sem eru í launaðri vinnu, en einnig er mikil fjölgun þeirra sem fá endurhæfingarlífeyri. Aftur á móti fækkar þeim mest sem fá aðstoð frá sjúkrasjóði eða þiggja fjárhagsaðstoð, en það eru tímabundin úrræði. Einnig fækkar í þeim hópi sem hefur engar tekjur. Hærra hlutfall komst í launaða vinnu en árið 2023 eða 64% árið 2024 á móti 58% árið 2023. Þetta og meiri kaupmáttur launa skýrir hvers vegna meðalávinnungur á hvern einstakling sem lauk þjónustu hækkar frá fyrra ári.

Mynd 11: Framfærsla við grunnmat (framfærsla 1) og við útskrift (framfærsla 1). Hlutfallsleg skipting

Útreikningar Talnakönnunar

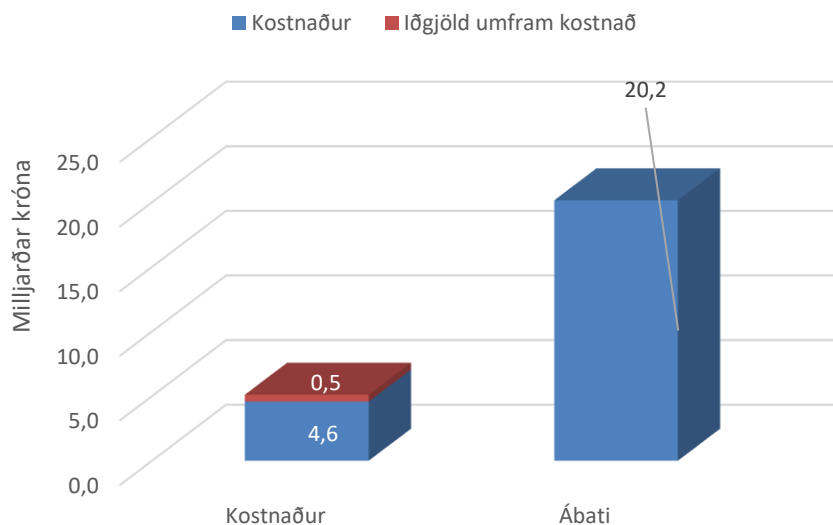
- ▶ Hægt er að gefa sér ýmsar forsendur við matið. Erfitt er að segja hve lengi hver um sig hefði orðið óvinnufær, ef ekkert hefði verið að gert.
- ▶ Sumir hefðu getað náð árangri upp á eigin spýtur, meðan aðrir hefðu hugsanlega hlotið varanlega örorku.
- ▶ Ef einstaklingur er á örorkulífeyri hjá lífeyrissjóðum eða TR við komu til VIRK kemur inn til VIRK og útskrifast á vinnumarkað (þ.e. er með laun á vinnumarkaði, atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift) er reiknað með að einstaklingurinn hefði farið á varanlega örorku án aðkomu VIRK. Þannig eru um 0,4 milljarðar króna í reiknaðan ábata. Reynslan sýnir að mjög fáir einstaklingar á örorkulífeyri fara aftur á vinnumarkað, en skýrslu nefndar sem fór yfir þjónustu VIRK er þó sagt að þeim sem endurhæfast fari fjölgandi.
- ▶ Ef einstaklingur er á endurhæfingarlífeyri hjá TR við komu til VIRK og útskrifast á vinnumarkað er reiknað með að helmingur þeirra hefði farið á örorku út starfsævina. Þetta er í samræmi við þær tölur sem hafa komið frá TR en þær sýna að um helmingur þeirra sem fer á endurhæfingarlífeyri endar á örorkulífeyri.
- ▶ Reiknað er með að hinn helmingurinn hefði komist á vinnumarkað eftir 60 mánuði. Reiknaður ábati vegna þessa er rúmlega 3,6 milljarðar króna.
- ▶ Með sama hætti er horft á þá einstaklinga sem voru ekki á launum þegar þeir komu inn í þjónustu hjá VIRK en voru í vinnu, fóru á atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift. Reiknaður ábati vegna þessa er rúmlega 4,6 milljarðar króna. Ef til vill er það of hátt hlutfall að miða við helming fyrir þennan hóp, því tekjuleysið kann að stafa af öðru en óvinnufærni.
- ▶ Með aðra er horft á að þeir sem voru í vinnu, fóru á atvinnuleysisbætur eða námslán við útskrift hefðu allir verið 60 mánuði (fimm ár) óvinnufærir.
- ▶ Ekki er gert ráð fyrir varanlegri örorku hjá neinum í þessum hópi, en hún kostar samfélagið auðvitað mjög mikið.
- ▶ Tala mánaða í þjónustu er dregin frá 60 og niðurstöðutalan margfölduð með reiknuðum launum. Reiknað var núll, ef þjónusta tók lengri tíma en 60 mánuði.
- ▶ Formúlan fyrir síðasta hópinn er:
- ▶ $(60 - \text{mánuðir í þjónustu}) \times \text{reiknuð laun}$
- ▶ Reiknað fyrir hvern og einn og fundin heildartala fyrir þá sem fara í launaða vinnu.
- ▶ Niðurstaðan gefur 20,2 milljarða króna í ávinning. Í fyrra var sambærileg tala 20,6 milljarðar (fast verðlag 2024, núvirt með launavísitölu).

- Breytingar í forsendu um einn mánuð gefa tæplega 1,4% frávik í plús eða mínus eða um +/-277 milljónir króna.
- Þetta þýðir að reiknaður sparnaður ef miðað er við 50 mánuði í stað 60 er reiknaði sparnaðurinn 17,4 milljarðar, um 15,2 milljarðar króna ef miðað væri við 42 mánuði, 11,8 milljarðar ef miðað er við 30 mánuði og 9,1 milljarður ef miðað er við 20 mánuði.

Reiknaður sparnaður og niðurstöður bókhalds

Til fróðleiks má setja inn kostnað VIRK skv. ársreikningi árið 2024 með reiknuðum ábata.

Mynd 12: Kostnaður og reiknaður ábati af starfi VIRK 2024

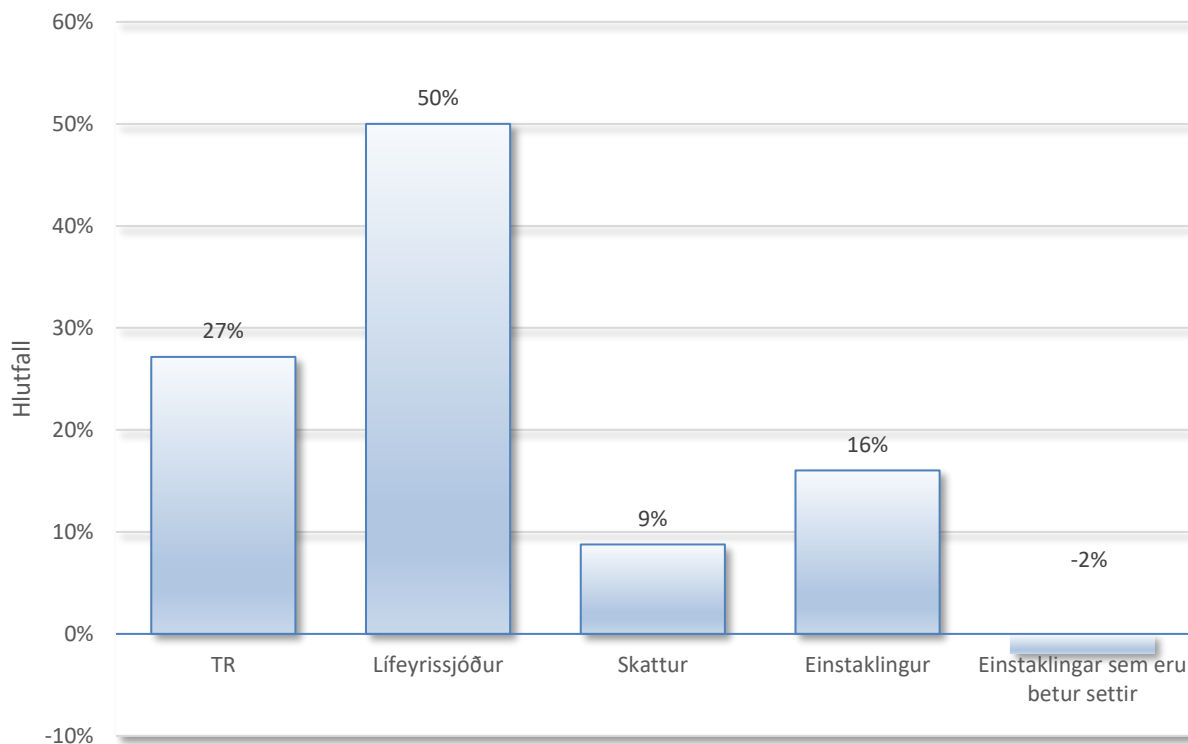

Tölur á myndinni eru í milljörðum króna. Blái hluti vinstri súlunnar sýnir kostnað árið 2024, en hann nokkuð undir iðgjöldum. Kostnaður var 4,6 milljón króna en tekjur, iðgjöld að viðbættu framlagi ríkisins, um 5,1 milljón króna. Heimild: Ársreikningur VIRK. Útreikningar Talnakönnunar.

- Einnig var reiknað tryggingafræðilegt núvirði starfsævi við útskrift fyrir sérhvern einstakling og flokkað eftir hópum.
- Niðurstaðan er sú að heildarvirðið hafi verið 80,2 milljarðar króna. Þar af reiknast 52,4 milljarðar króna á þá sem fara í launaða vinnu.
- Ávinninginn má reikna sem hlutfall af þessari tölu, t.d. að einn af hverjum tveimur hafi öðlast bata fyrir tilstilli VIRK. Kostnaðurinn er aðeins 12% af þeirri tölu, eða 1/8 hluti.
- Þessir útreikningar sýna að það er ekki hægt að benda á eina tölu sem hagnað af endurhæfingarstarfinu. Hins vegar benda tölurnar til þess að hann sé mikill.

Til fróðleiks var sett fram hvernig áætlaður ábati skiptist milli Tryggingastofnunar, lífeyrissjóða, einstaklinganna og ríkisins í formi skatttekna. Þetta sést á Mynd 13:

Mynd 13: Skipting ábata af starfi VIRK 2024

Útreikningar Talnakönnunar.

Á Mynd 13 er rétt að benda á að einstaklingar sem eru með lág laun geta verið betur settir fjárhagslega ef þeir fara á örorkulífeyri Tryggingastofnunar. Þeir eru táknaðir með neikvæðu súlunni lengst til hægri. Ef um ungt fólk er að ræða er líklegt að launin muni hækka síðar á ævinni þannig að slíkur „hagnaður“ er þá aðeins tímabundinn.

Miðað við þetta var reiknaður hagnaður lífeyrissjóða í heild um 10,1 milljarður króna (6,8), reiknaður hagnaður Tryggingastofnunar um 5,5 milljarðar króna (3,7) og ríkið fær viðbótar reiknaðar skatttekjur upp 1,8 milljarða króna (1,2). (Tölurnar miða við að án þjónustu hefðu allir verið frá í 60 mánuði, en tölurnar í sviga miða við 36 mánaða fjarveru). Ofan á þetta kemur svo hagur einstaklingsins, sem er bæði fjárhagslegur og í formi þeirra lífsgæða sem felast í því að geta tekið þátt í samfélaginu.

Niðurstaða

- ▶ Þessi greining gefur vísbendingu um hverju starf VIRK skilaði á árinu 2024.
- ▶ Ábatinn af starfseminni skilar sér bæði til Tryggingastofnunar, lífeyrissjóða og ríkisins í formi aukinna skatttekna. Ofan á það bætist ábati einstaklingsins.
- ▶ Mjög erfitt er að finna einhlítan mælikvarða á árangurinn, en mikilvægt er að skoðaðar séu sömu kennitölur frá ári til árs sem gefa þá vísbendingu um þróun. Þá er auðvitað líka mikilvægt að útreikningar byggji á skynsamlegri nálgun, en í útreikningum af þessu tagi er ómögulegt að gefa eina tölu um sparnað af starfseminni. Jafnvel íhaldsamar forsendur gefa til kynna jákvæða niðurstöðu.
- ▶ Til þess að fá betri hugmynd um hvaða áhrif þjónustan hefur þyrfti að gera viðameiri könnun þar sem fengnar yrðu upplýsingar um tekjur þeirra sem þjónustunnar njóta í nokkur ár áður en hún hefst og eftir að henni lýkur. Slík rannsókn þyrfti að vinnast í samvinnu við skattayfirvöld og með samþykki Persónuverndar.
- ▶ Talnakönnun leggur sem fyrr áherslu á að matið er mikilli óvissu háð, en telur að niðurstöðurnar bendi eindregið í þá átt að starf VIRK sé arðbært.
- ▶ Í skýrslu nefndar sem fór yfir þjónustu VIRK er niðurstaðan að: „Þegar litið er á alla sjóðfélaga hefur örorkubyrði lífeyrissjóðanna minnkað nokkuð“, en þegar borin var saman örorkubyrðin 2015-2019 við árin 2000-2004 (áður en VIRK hóf starfsemi) lækkaði byrðin um 13,7% milli tímabila, einkum hjá körlum. Jafnframt er það niðurstaða skýrslunnar að batinn af starfsemi VIRK hafi frá 2013-19 verið um þrefaldur rekstrarkostnaðurinn.

